

Framtidsretta motkonjunkturtiltak for natur og klima

Skrevet av:

Hans Hagen, Unge Venstre

Estela Andreetta, Rød Ungdom

Leah Myren Bystad, Sosialistisk Ungdom

Erling Hustvedt, AUF

Magalie Plissonneau, Spire

Magne Vågsland, Naturvernforbundet

Hedwig Thiery Aresvik, Natur og Ungdom

Sofie Winsnes, Natur og Ungdom

Anna Sara Fjeld / Terese Samuelsen / Synne Nybø, Framtiden i våre hender

I høst erklærte Trøndelag klimakrise, og forpliktet seg med det å gjennomføre effektive tiltak for et bedre klima og miljø. Norge har som mål å halvere utslippet av klimagasser innen 2030.

Koronaepidemien stiller oss overfor en stor, global krise i økonomi, helse og samfunn. Krisen får store negative konsekvenser for enkeltmennesker og samfunnsfunksjoner, men viser også hvor handlekraftig politikk kan være med tilstrekkelig vilje. Vi ønsker derfor å bruke krisen konstruktivt til å ta nye retningsvalg og omstille samfunnet i en mer miljøvennlig retning. Denne omstillingen må starte allerede med krisepakkene for norsk økonomi. Innføring av motkonjunkturtiltak er en gylden anledning til å vri samfunnet i en mer bærekraftig retning. Kortsiktige krisetiltak som får negative konsekvenser for framtidige generasjoner må unngås. Vi foreslår derfor følgende tiltak som tar samfunnet i denne retningen og som samtidig styrker sysselsetting og aktivitet i norsk økonomi:

1 Grønne Arbeidsplasser

Næringslivet i Trøndelag rammes hardt, men fremskynding av klimaskadelige prosjekter og innføring av miljøskadelige tiltak er ikke bærekraftige løsninger. Mange vil miste arbeidsplassen, og det er dermed fylkestingets jobb å gjøre grønne investeringer og tilrettelegge for grønn industri og næring. En overgang fra lineær til sirkulær økonomi er grunnleggende for å kunne skape et bærekraftig samfunn. Gjenbruk, reparasjon, bedre selvforsyning og ikke minst mindre forbruk er vesentlig her. Tiltakene foreslås for offentlig og privat sektor, nye og gamle arbeidsplasser.

Forslag til tiltak:

- Tilrettelegging for arbeidsplasser innen reparasjon og gjenbruk, slik som oppgradering av vannkraftverk og rehabilitering av bygg
- Omstillingsmidler og incentiver for miljøvennlig oppvarming av nye og eldre bygg
- Sikre god tilgjengelighet til kildesortering i hele fylket

2 Samferdsel

Bygging av motorvei har historisk sett vært et flittig brukt motkonjunkturtiltak. For å kunne sikre utslippsreduksjon innen samferdselssektoren er det nå viktig at jernbanen prioriteres i stedet. Satsing på større veiprosjekter, eksempelvis E6 Trøndelag, vil føre til vekst i biltrafikken og økt bilavhengighet. Om det ikke innføres nødvendige tiltak for å bremse trafikkvekst i dag, vil reduksjonen i klimagassutslipp bli for lav og skje for langsomt. Derfor er vi nødt til å gjøre det lettere, billigere og bedre å velge bærekraftige alternativer.

Forslag til tiltak:

- Sikre at planer om elektrifisering og dobbeltspor på Trønder- og Meråkerbanen blir iverksatt i løpet av 2020
- Etablering av støtteordning til montering av ladepunkter for elbiler i borettslag
- Lavere billettpriser på kollektivtransport
- Forbedring av kollektivtransporttilbudet: sikre god koordinering av overganger mellom ulike transportmidler

- Oppgradere eksisterende veier med klimatilpasninger for ekstremvær, eksempelvis flomsikring

3 Klimatilpasning

Klimaendringene krever større oppmerksomhet og mer effektiv og målrettet samfunns- og arealplanlegging enn tidligere. Krisepakken som iverksettes må inneholde aktiviteter som prioriterer klimatilpasninger. Biologisk kompetanse er nødvendig for å sikre at tiltakene blir gode og effektive.

Forslag til tiltak:

- Byggeprosjekter innen infrastruktur og samferdsel må ta høyde for mer ekstremvær og økt fare for flom og skred
- Sørge for tilstrekkelig sikring mot skred og flom på jordbruksareal
- Fylkestinget må fremover prioritere innkjøp og investeringer som sørger for økt klimatilpasning
- Fylkestinget må i anbudskonkurranser etterspørre leverandører som forbereder seg på og tilpasser seg klimakrisen
- Restaurering av natur

4 Primærnæring

Trøndelag er et fylke som er avgjørende for norsk matproduksjon. En økt selvforsyningsgrad vil styrke landets mulighet til overlevelse i krisesituasjoner, samt redusere naturødeleggelser og utslipp knyttet til produksjon. Kulturlandskap i fylket bidrar til naturmangfold blant annet ved å holde pollinerende insekter i live, men er mange steder truet av gjengroing. Tilbakegangen av kulturlandskap skyldes i stor grad endring i landbruk, herunder husdyrhold.

Forslag til tiltak:

- Innkjøp av lokale råvarer i offentlige kantiner

- Unngå import av soya til bruk i dyrefôr gjennom fokus på gress og norskprodusert fôr
- Økte ressurser til drift av beite for å bevare kulturlandskap og bedre utnyttelse av beiteressursene i utmarka
- En økonomisk krisepakke til bønder for forebygging av årets kommende utfordringer
- Unngå oppmykning i kravene satt til lakseoppdrett, for å unngå smitte blant villaks

5 Energi

Økt energieffektivitet og andel fornybar energi er kritiske komponenter for å redusere andelen klimagasser i atmosfæren. For å nå klimamålene er det nødvendig å utføre tiltak nå, og ikke utsette dette til koronakrisen er over. Ved å prioritere krisepakker for næringer knyttet til energieffektivisering kan økonomien stimuleres, samtidig som arbeidet med å nå klimamålene opprettholdes.

Statens Vegvesen har gått fra planen om en fullstendig ferjefri E39, til å vurdere om effektivisering av dagens ferjeløsninger kan benyttes fremfor ferjefrie krysninger. Støtte til utvikling av effektive og elektriske ferjeløsninger kan gi mer økonomiske og miljøvennlige alternativer for fjordkrysninger og bidra til etablering av nye arbeidsplasser.

Forslag til tiltak:

- Incentiver for energieffektivisering av bygg, både for nybygg og rehabilitering av eksisterende bygg
- Næringer som bidrar til lokal kraftproduksjon som varmepumpeteknologi, solenergi og batteriteknologi bør stimuleres
- Satsning på utvikling og effektivisering av elferjer
- Incentiver rettet mot ombygging av fossile ferjer til elferjer